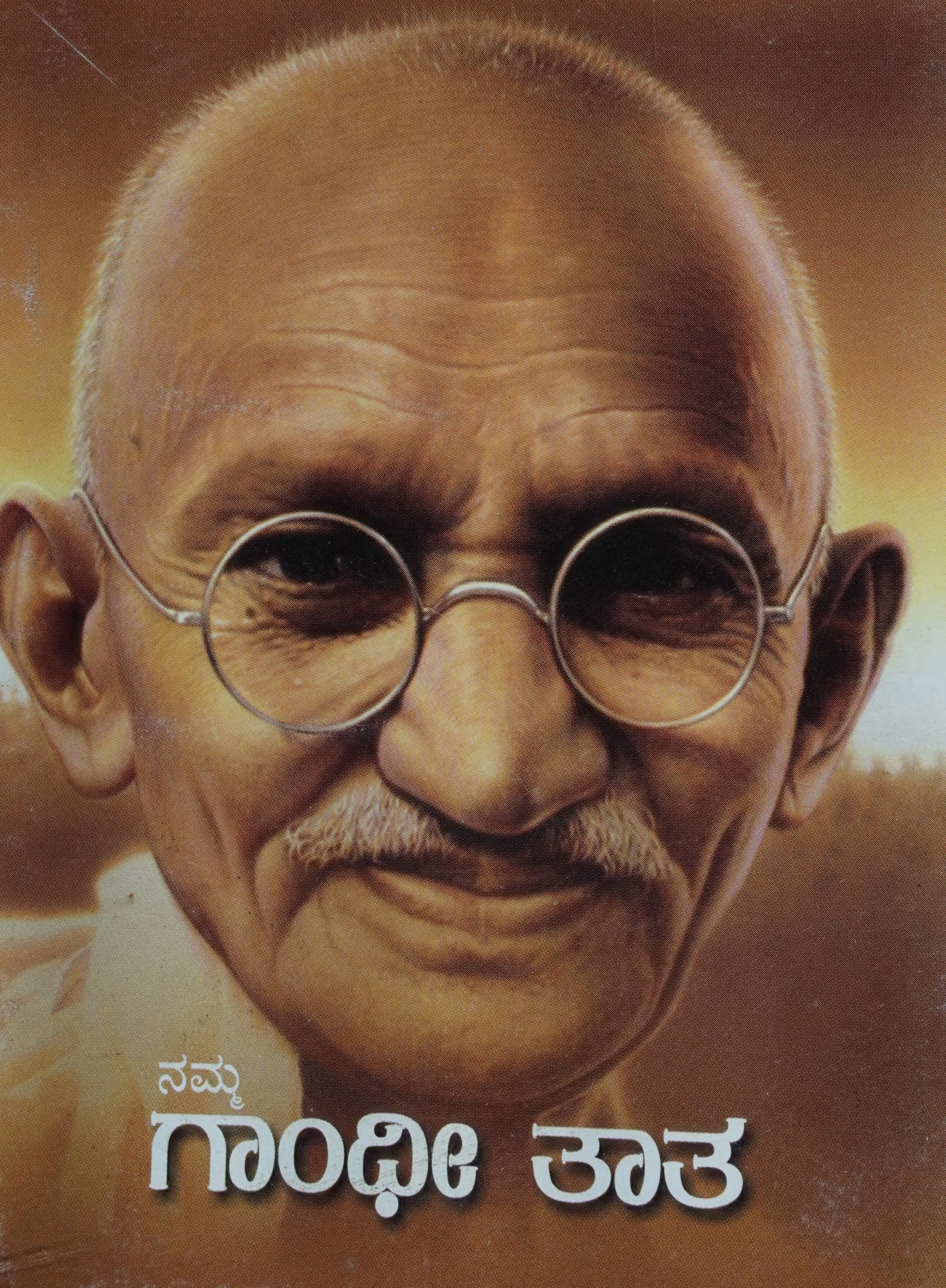
ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆ

ನಮ್ಮ ಗಾಂಧೀ ತಾತ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ
ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆ

ನಮ್ಮ
ಗಾಂಧೀ ತಾತ

ಡಾ॥ ಹೊ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಾರ್ತೆ

ನಮ್ಮ ಗಾಂಧೀ ತಾತ

ಲೇಖಕರು : ಹೊ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯ

ಪುಟಗಳು : 56 + 4

ಐದನೇ ಮುದ್ರಣ : ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ 2016

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆ,
ವಾರ್ತಾ ಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 001
ದೂ : 080 2202 8001/02
ಇಮೇಲ್ : directorinformation.gov@gmail.com
www.karnatakavarthe.org

ಮುದ್ರಕರು :
ಲಾವಣ್ಯ ಮುದ್ರಣ
ನಂ.19, 15ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಕೆ. 1ನೇ ಹಂತ
ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ವೃತ್ತ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 050
ಮೊಬೈಲ್ : 98450 63381
ಇ–ಮೇಲ್ : info@thelavanya.com

ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ
ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆ

ಶಾಂತಿಯ ಮಹಾಮಂತ್ರವಾಗಿ, ಅಹಿಂಸೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಭಾರತವನ್ನು ದಾಸ್ಯದ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಗಾಂಧೀ ಮಹಾತ್ಮರ ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ದಿಕ್ಸೂಚಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಆರಾಧಿಸಿರುವುದು.

ಶಾಂತಿ, ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಪಠನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ತೊಲಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಬೆರಗುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿತು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬದುಕೇ ಒಂದು ತೆರೆದ ಪಾಠ. ತಮ್ಮ ಸರಳ ಜೀವನ, ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಹೋರಾಟ, ಸತ್ಯ, ಸಹನೆ, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗಳ ಆದರ್ಶಮಯ ಬದುಕಿನಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತರು. "ನಮ್ಮ ಗಾಂಧೀ ತಾತ" ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯು ಗಾಂಧಿಯವರ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಬಾಪೂ ಗಾಂಧೀ

'ಗಾಂಧೀ', ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಡೆ ಖ್ಯಾತಿಯಾಗಿರುವ ಹೆಸರು. ಅದೇ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀ. ನಮ್ಮ ಬಾಪೂ, ಮೋಹನದಾಸ ಕರಮಚಂದ್ ಗಾಂಧೀ, ಬಾಪೂ-ಗಾಂಧೀ. ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕೇಳಿದರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರೇ ಗಾಂಧೀ ತಾತ.

ಬಾಪೂ ಗಾಂಧೀಯನ್ನು ಎಂ.ಕೆ. ಗಾಂಧೀ ಅಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೋಹನ್ ಅಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸದ್ಗುಣವುಳ್ಳವರು. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ (ಪ್ರೀತಿ) ಇವರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು.

ಕಾಪಿ ಮಾಡದ ಕಥೆ

12ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೋಹನ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಸಲ ಅವನ ಶಾಲೆಗೆ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಬಂದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಬರೆಸಿದರು.

ಅದರಲ್ಲಿ Kettle (ಕೆಟ್ಲ್) ಎಂಬುದು ಒಂದು ಪದ. ಅದನ್ನು ಮೋಹನ್ ತಪ್ಪಾಗಿ ಬರೆದ. ತರಗತಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರು. "ನೀನು

ಬರೆದಿರುವುದು ತಪ್ಪು. ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ತಿದ್ದಿಕೋ" ಎಂದು ಮೋಹನ್‌ಗೆ ಸೂಚಿಸಲು, ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೋಡಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಮೋಹನ್‌ನ ಕಾಲನ್ನು ತಿವಿದರು.

ಅವರು ಏಕೆ ತಿವಿದರೆಂದು ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವರು ಪಕ್ಕದವನು ಬರೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. "ಪದ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬರುವುದೋ ?" ಎಂದು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಕದವನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು 'ಕಾಪಿ' ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದೆಯೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪು, ಎಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ 'ಕಾಪಿ' ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ತಾವು ಬರೆಸಿದ ಪದಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಮಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪು ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ "ನೀನು ಬರೆದದ್ದು ತಪ್ಪು, ಪಕ್ಕದವನನ್ನು ನೋಡಿಕೋ" ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ನೀನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ದಡ್ಡ ! ಎಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳಿದರು.

ಗಾಂಧಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಎದುರು ಮಾತು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ದಡ್ಡನಾದೆನಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ದುಃಖಪಡಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಕಾಪಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

ಪ್ರೇಮ ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಪಾಠ

ಗಾಂಧಿಯವರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಮೋಹನ ದಾಸ ಕರಮಚಂದ ಗಾಂಧೀ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಮನೆತನದವರು. ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಸತ್ಯವಂತರು. ಇವರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಜ್ಜನರು, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರು. ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆ ಉಳ್ಳವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಎಳೆತನದಲ್ಲೇ ಈ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಸತ್ಯ, ನೀತಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಯಕೆ ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ತಾಯಿತಂದೆಯರ ಸೇವೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ, ಶ್ರವಣ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿಯಿತ್ತು.

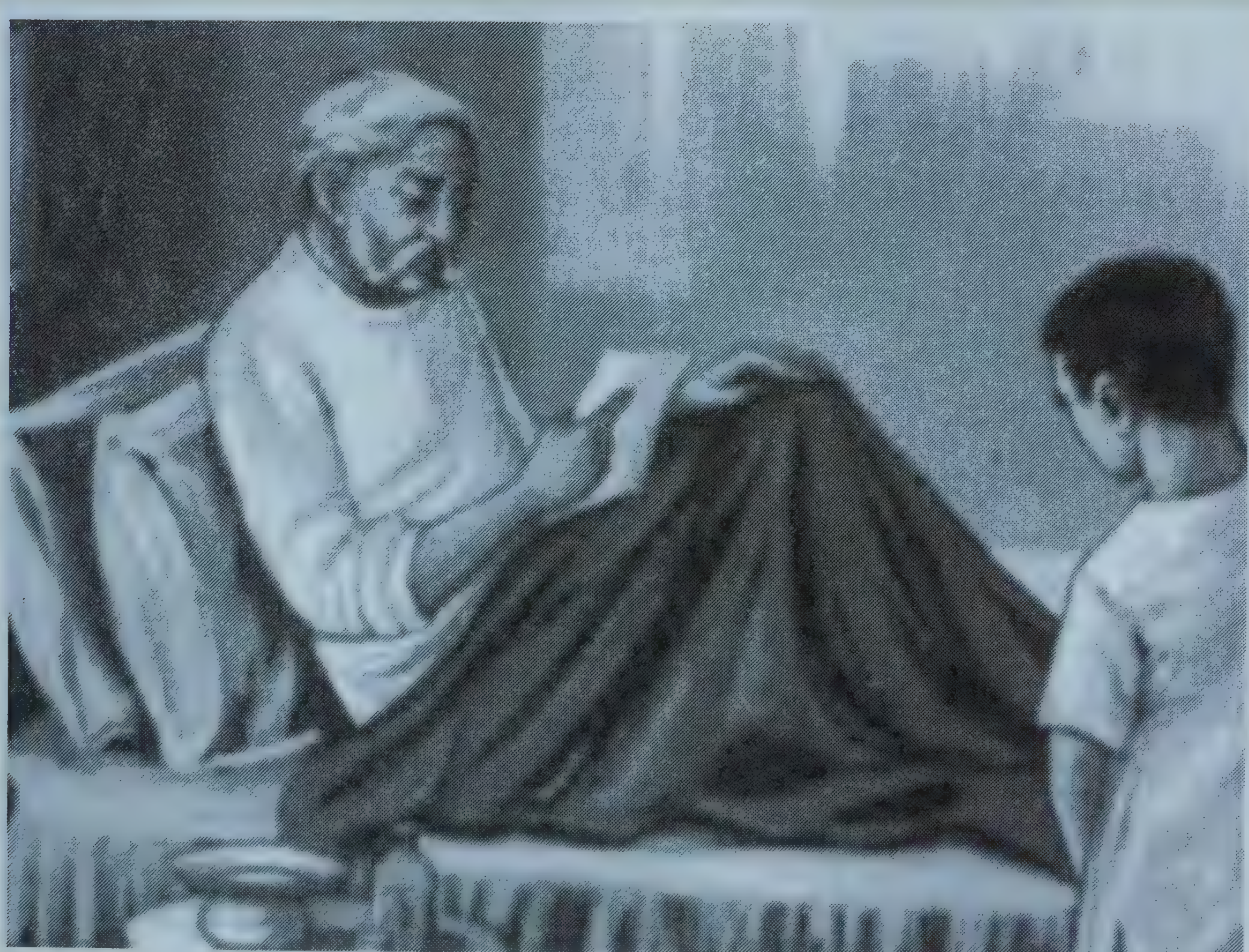
ಆದರೂ ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವು ಕೆಟ್ಟ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರು. ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಿ ನೋಡಿದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಓಡಿಸಲು ಶಕ್ತಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನಲೇಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿದರು. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ತಿನ್ನಲೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದರು. ಅದನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಉಪಾಯ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣನ ಬಂಗಾರದ ಕೈ ಬಳೆಯಿಂದ ಒಂದು ಚೂರು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕದ್ದು ಮಾರಿದರು. ಸಾಲ ತೀರಿಸಿದರು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಂದೆ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದರು. ತಾವು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಸನವಾಗಬಹುದು, ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಅವರ

ಗಾಂಧೀಜಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವರಿದ್ದಾಗ

ಖಾಯಿಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರೇ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಂದೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ "ಕ್ಷಮಾ ಹನಿ" ಸುರಿಯಿತು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಶಿಕ್ಷೆ ಬೇರೆ ಬೇಕೆ? "ಆ ಮಮತೆಯ ಕಣ್ಣೀರು ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆಯಿತು. ಅಹಿಂಸೆಯ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿತು" ಎಂದು ಗಾಂಧಿಯವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಪ್ರೇಮವು ಹೃದಯವನ್ನು ತುಂಬಿತು.

ತಂದೆಯ ಮಮತೆಯ ಕಣ್ಣೀರು ಅಹಿಂಸೆಯ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿತು.

ಇವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. "ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ

ಹೋಗಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಆಗಿ ಬಾ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ 'ದಿವಾನರ ಕೆಲಸ' ನಿನಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಯಾಣ, ವಿದೇಶೀ ಜನರ ಜೊತೆಗೆ ವಾಸ, ಆಗಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವುದಾಗಿ ಹೆದರಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯ ಒಡವೆ ಮಾರಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತಾಯಿಯಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದರು. ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಹೆಂಡ, ಹೆಣ್ಣು, ಮಾಂಸ' – ಮೂರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಕೆ ಮಗನಿಂದ ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಒಂದೇ

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು, ಸಂಗೀತ, ನರ್ತನಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟರು, ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು ನೆನಪಾಯಿತು. ಸಸ್ಯಹಾರವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಗಾಂಧಿಯವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಬೇರೆ ಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ ಅವರಲ್ಲಿ

ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದರು.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನರು ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚಿಕೆ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಮದುವೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು

ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿದೆಸೆಯಲ್ಲಿ

ಜೋಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಗಾಂಧಿ

ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಂತರ ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಆಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕೇವಲ 22 ವರ್ಷ. ತಾಯಿ ಮೃತರಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮ ವಕೀಲವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ರಾಜಕೋಟೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅವರ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕಾಥೇವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನ ನಾನಾ ಒಳಸಂಚುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಪೋರ್‌ಬಂದರಿನ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಡೆಸಲು ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ವಕೀಲರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಹೋದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅವರ ಅನುಭವ ಅಷ್ಟು ಹಿತಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ವರ್ಣದ್ವೇಷ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಬಹು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು 'ಕೂಲಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್' ಎಂದೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಸಾರಿ ಗಾಂಧಿ 'ದರ್ಬಾನ್' ಎಂಬ ಊರಿನಿಂದ 'ಪ್ರಿಟೋರಿಯಾ' ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ರೈಲಿನ ಮೊದಲನೆಯ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಟಿಕೆಟ್ ಇದ್ದರೂ ರೈಲ್ವೆ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ರೈಲು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದರು.

ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಇವರು ಕೋಚ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಗಾಡಿಯ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದ. ಗಾಂಧಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಎಳೆದಾಡಿ ಹೊಡೆದರು. ಆದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಡೆದವರ ಮೇಲೆ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ದೂರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ರೈಲ್ವೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದವರೆಂದು ಅವರನ್ನು 1ನೇ ದರ್ಜೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವರು

ಜನಸೇವೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಭಾರತೀಯರಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಾಂಧಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದು ಗೂಡಿಸಿದರು. ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ವ್ಯವಹಾರನೀತಿ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ ನೋಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸೂ ಉದಾರವಾಯಿತು.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳ ಭಾರತೀಯರ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಇತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೈಬಲ್, ಕುರಾನ್, ಉಪನಿಷತ್, ಝುರತುಷ್ಟನ ವಚನಗಳು ಹಾಗೂ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ಯವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಲು ಗಾಂಧಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ದರ್ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ

ಗಾಂಧಿ "ನೇಟಾಲ್ ಮರ್ಕ್ಯುರಿ" ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮುಂದೆ "ಭಾರತೀಯರ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಮಸೂದೆ" ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ಆ ಸುದ್ದಿ. ಈ

ಮಸೂದೆ ಕಾನೂನಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು. ಗಾಂಧಿ ಓದಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಮಸೂದೆಯಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಆಗ ಗಾಂಧಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕು; ಇಂತಹ ಕಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು; ದಾರಿ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಗಾಂಧಿ ಕೂಡಲೇ ಒಪ್ಪಿದರು. ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಜನರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತರು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪಾದನೆ

ದರ್ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ

ಇತ್ತು. ಆದರೂ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬೇಕು, ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಬಲಗೊಂಡಿತು. ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜನಸೇವೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಜನರನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಇವರ ರೀತಿ ಬಹು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು. ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ತಯಾರಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಭಾರತೀಯರ ಸಹಿ ಹಾಕಿಸಿದರು. ಜನರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ನೇಟಾಲ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ "ನೇಟಾಲ್ ವಿದ್ಯಾಸಂಘ"ವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನೇಟಾಲಿನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಕರುಣೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಜೀವಮಾನವೆಂದು ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ನೇಟಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕರೆತರಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಗಾಂಧಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ನಿಂತರು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಕಾಲ. ಅವರು ಕೆಲವು ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು

ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದು ಮುದ್ರಿಸಿ ಹಂಚಿದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

ಗಾಂಧಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಿರುಗು ಮುರುಗು ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಬಿಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಭಾರತದಿಂದ ದರ್ಬಾನಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಬಂದರು.

ಹಡಗಿನಿಂದ ಇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಬಿಳಿಯ ಜನ, ಇವರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ದಾಳಿ ಮಾಡಿದವರ ಮೇಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಾರ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿತು. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. "ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದವರದು ತಪ್ಪೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಿಳಿಯ ನಾಯಕರ ಮುಖ್ಯವಾದ ತಪ್ಪು" ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಇದು ಗಾಂಧಿಯ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಬಿಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ನಿಜವಾದ ಸುದ್ದಿ ನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು. ಜನರು ತಮ್ಮ ಕೃತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ "ಬೋಅರ್" ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಗಾಂಧಿ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಬೋಅರ್ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ

ಇತ್ತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡವರಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಪಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

ಇನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಗಾಂಧಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಇವರ ಸೇವೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಜನ ಇವರಿಗೆ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ವಜ್ರಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಗಾಂಧಿ ಇವುಗಳಾವುದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಜನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಗಾಂಧಿ ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಕೋಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅಧಿವೇಶನದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು.

ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ಗೋಖಲೆಯವರೂ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ

ಜುಲೂ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಪಥಕದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ

ಭಾರತೀಯರಿಂದ ಕರೆ ಬಂತು ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯರ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯ, ಆತ್ಮ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿರೋಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆದುರಿಸಿ, ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಹೋರಾಟ. ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯ, ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡಲು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ್ಮ ಸಂಯಮ ದೇಹದಂಡನೆ.

"ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್" ಎಂಬ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ, ಗುಜರಾತಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರು. ರಸ್ಕಿನ್ನನ "ಆನ್ ಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್" ಗ್ರಂಥವನ್ನು "ಸರ್ವೋದಯ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. 'ಆರೋಗ್ಯ ಕೈಪಿಡಿ', 'ನೀತಿಧರ್ಮ', 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ' ಎಂಬ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮೂಡುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಸೋದರನಂತೆ ಕಾಣಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ದುಡಿಯಲು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾದರು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತ ಕೈಗೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಹಾಲು, ಮಸಾಲೆ, ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗಾಗ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಜೂಲೂ ಜನರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ "ದಂಗೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಿತು. ಸರಕಾರ ಜೂಲೂಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಕೊಂದರು. ಇದು ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ತುಂಬ ದುಃಖ ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಗಾಯಗೊಂಡು ನೊಂದವರಿಗೆ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು ಗಾಂಧಿ.

ಸತ್ಯ - ಅಹಿಂಸೆ

ಫಿನಿಕ್ಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಮನೆ, ಆಶ್ರಮ. ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆ, ರೋಗಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರರ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಾವೇ ಹೊತ್ತರು. ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಯುವಕರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧೀಯವರ ಆಸೆ.

ರಸ್ಕಿನ್ನನ 'ಅನ್ ಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್', ಸರ್ವೋದಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ತಿದ್ದಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲ ಬೆಳೆಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಹೊಸದೊಂದು ಜೀವನ ತತ್ವ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಸತ್ಯ – ಅಹಿಂಸೆಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬಿಳಿಯ ಜನರು ಕಪ್ಪು ಜನರನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಈ ಹೋರಾಟ 'ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆಗ

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಗಾಂಧೀಜಿ

ಉಂಟಾದ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕೊನೆಗೆ ಜಯವಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ್ದ ತಲೆಗಂದಾಯ, ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೆಟ್ಟಕಾನೂನುಗಳು ರದ್ದಾದವು.

ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಪತ್ನಿ ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ಇದರ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿದರು. ಇವರು ಸಹಿಸಿದ ಕಷ್ಟ, ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗ ಅಪಾರ, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಈ ಹೋರಾಟ ಒಂದು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಹೊಸ ಆಸೆ ಮೂಡಿತು. ಇದು ಭಾರತಕ್ಕೂ ಹಬ್ಬಿತು. ಶಸ್ತ್ರ ಬಲವಿಲ್ಲದ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲದ ಜನರೂ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ

ದೇಶಿ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ

ಇಂಗ್ಲೀಷರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ದೃಢವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಭಾರತದ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಧೀರ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

25 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಡೆನುಡಿ ಅನುಕರಿಸಲು ಆಸೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಆ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಕಾಥೇವಾಡದ ಅಂಗರೇಕು, ಧೋತರ ಮತ್ತು ರುಮಾಲು ಅವರ ನಿತ್ಯದ ಉಡುಪಾಯಿತು. ತೀರಾ ಸಾದಾ ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ವ್ರತ ಪರಿಪಾಲನೆ

ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಹಮದಾಬಾದಿನ ಹತ್ತಿರ ಸಾಬರಮತಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಭಾರತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ, ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಕವಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರದ್ಧಾನಂದರ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಾಯಿತು. ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಅಸ್ತೇಯ, ಅಪರಿಗ್ರಹ, ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತಗಳು ಆಶ್ರಮದ

ಸಾಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮ

ಗುರಿಯಾದವು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯಾಯಿತು. ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೀವ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಭಾರತೀಯರನ್ನೂ 'ಫಿಜಿ' ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಕೂಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಗುಲಾಮರಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಗಾಂಧಿಯವರು ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಪದ್ಧತಿ ರದ್ದಾಯಿತು.

ಬಿಹಾರದ ಚಂಪಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಭೂಮಾಲೀಕರು ರೈತರಿಗೆ ನೀಲಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ತುಂಬಾ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಆ ಸರ್ಕಾರ ಇವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿತು, ಗಾಂಧಿಯವರು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಡ ರೈತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡರು. ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆಗ ಸರ್ಕಾರ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ತನಿಖೆಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ತೊಂದರೆಗಳು ತಪ್ಪಿದವು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದರೊಡನೆ

ಅದೇ ಪ್ರಾಂತದವರಾದ ಬಾಬು ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದರವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಾಂಧಿಯವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದರು. ದೇಶಸೇವೆಯ ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ಗುಜರಾತಿನ ಖೇಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬರಗಾಲ ಬಂತು. ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ರೈತರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮನವಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು, ಜಯ ದೊರಕಿತು. ಸರದಾರ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲರು ಗಾಂಧಿಯವರ ಜೊತೆಗೂಡಿದ್ದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಮುಂದೆ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಯಕರಾದರು.

ಅಸಹಕಾರ

ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆದಾಗ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನೆರವಿಗಾಗಿ ವೈಸರಾಯರು ಯುದ್ಧದ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನ ಕರೆದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಸೈನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಖೇಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯಿತು; ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಜಯವಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ ತುರ್ಕಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ

ಖಿಲಾಫತ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಅತೃಪ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳುವಳಿಗಾಗಿ 'ಖಿಲಾಫತ್ ಸಮಿತಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಭಾರತದ ಜನರು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಪರವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುವ 'ರೌಲೆಟ್' ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತಂದಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಈ ಮಸೂದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಯಿತು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕಾನೂನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಅದು ದೇಶವನ್ನೇ ಕೆರಳಿಸಿತು. ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಒಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ ಹೀನವಾದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿತು.

ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್‌ನ ದೃಶ್ಯ

ಅಮೃತಸರದ "ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್"ನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ನಿರಪರಾಧಿ ಜನಗಳನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದಿತು. ಜನರಿಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಛಡಿ ಏಟು ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅಸಹಕಾರವೇ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಖಿಲಾಫತ್ ಸಮಿತಿಗಳು ಗಾಂಧಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಸಹಕಾರ ಘೋಷಿಸಿದವು.

ಜನರಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ತರಬೇತಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಗಾಂಧಿಯವರು ಮನಗಂಡರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ "ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ" "ನವಜೀವನ" ಎಂಬ ಎರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದರು.

ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ ಆರಂಭವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಮೃತಾದರು. ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಗಾಂಧಿಯವರದಾಯಿತು. ಹೂಡಿದ ಚಳುವಳಿಗಳಿಂದ ದೇಶ ಜಾಗೃತಗೊಂಡು, ಚೈತನ್ಯವೂ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ರಾಜೀನಾಮೆ, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದರು. ಪರದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ಸ್ವದೇಶಿ ವ್ರತದ ಪಾಲನೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಭರದಿಂದ ನಡೆದವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದರು. ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷ ಚರಕಗಳನ್ನು

ಹಂಚಿದರು. ತಿಳಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನಿಧಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಿತು.

ತಪ್ಪು - ಒಪ್ಪಿಗೆ

ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಚಳವಳಿಯ ಏಕೈಕ ನಾಯಕರೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರಕುವುದೆಂದು ಗಾಂಧಿಯವರು ಸಾರಿದರು.

ಬಾರ್ಡೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಲು ಗಾಂಧಿಯವರು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಇನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಚೌರಿಚೌರದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ ನಡೆಯಿತು. "ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು" ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆಕೊಟ್ಟರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾದರು.

ಗಾಂಧಿಯವರು ದೊಡ್ಡ ನಾಯಕರು; ಶಕ್ತಿಯ ಭಂಡಾರ. ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಪುನಃ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ದಸ್ತಗಿರಿ

ಮಾಡಿತು. ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೆರೆಮನೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿತು. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮಾತಿಗೆ ಜನ ತಲೆಬಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.

1922ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ದಸ್ತಗಿರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾದವು. ಚಿತ್ತರಂಜನ್‌ದಾಸ್, ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಗುಂಪಿನವರು ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯ ನಿಲುವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಸರದಾರ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿಪಟೇಲ, ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮತ್ತು ರಾಜ ಗೋಪಾಲಾಚಾರ್‌ರವರ ಗುಂಪು, ಅಸಹಕಾರ ನೀತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲೇ ತಿಕ್ಕಾಟ ಹುಟ್ಟಿತು. ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ

ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ

ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಜಾತಿಯ ಗಲಭೆಗಳಿಂದ ಒಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು. ಆ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ ಮುರಿದು ಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಒಂದು ನಿರಾಶಾಜನಕ ವಾತಾವರಣ ಬೆಳೆಯಿತು.

1924ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರೇ ಅಧಿವೇಶನಾಧ್ಯಕ್ಷರು. ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ "ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷ" ಎಂದು ಕರೆದರು.

ಅಸಹಕಾರಿ ನೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವವರು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಶಾಸಕ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟ

ಸೈಮನ್ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದರು. ಭಾರತದ ವಿರೋಧ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಯುವಜನರನ್ನು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು. ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯದ ಬಯಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಾರ್ಡೋಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನೀಡಿತು. ಇದರ ಸೂತ್ರದಾರ ಯಾರು ಗೊತ್ತಾ? ಅವರೇ ಸರದಾರ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲರು.

ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ನೆಹರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು "ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಗುರಿ ಎಂದು ಸಾರಿತು. ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಗಾಂಧಿಯವರ ಹೊಣೆಯಾಯಿತು. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿಗುವವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗಾಂಧಿ ಸಾರಿದರು. ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ದಂಡೀ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು, ನೀತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಒಂದು ಶಾಪ. ಇದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ. ಯಾರನ್ನು ನಾವು ಹಿಂಸಿಸಲು ಹೊರಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುಷ್ಟ ಆಡಳಿತದ ನಾಶ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಗಾಂಧಿಯವರು ಘೋಷಿಸಿದರು.

1926 ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಲಾಹೋರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರು

ಜನರು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಒಂದು ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಪೊಲೀಸರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಮೇಲೆ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಬಿರುಸು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಬಾರ್ಡೋಲಿ; ಅಮಕೋಲ; ಸಿದ್ದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಆದರು. ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದು ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು.

ಇದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಜಯ. ವೈಸ್‌ರಾಯರು ಗಾಂಧಿಯವರೊಡನೆ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. 'ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್' ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್‌ರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಏರಿಸಿದರು. ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಡಕು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ತಪ್ಪಿಸಿದರು. ವೈಸ್‌ರಾಯರೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅನುಮತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಫಲವಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಲಂಡನ್ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಹೋದರು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕೇಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಬೇಡಿಕೆ. ಇದನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಒಪ್ಪಿದರೆ

ಅವರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಾವು ದುಡಿಯುವುದಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಇವರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ನಾಯಕರು "ಗಾಂಧಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರು" ಎಂದು ಹೊಗಳಿದರು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ

ಗಾಂಧಿಯವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಲಂಡನ್ನಿನ ಸಂಧಾನ ಮುರಿಯಿತು. ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಗಾಂಧಿಯವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವರನ್ನೂ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಬಿರುಸಿನಿಂದಲೇ ನಡೆಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಉಗ್ರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯಿತು. ಪೌರ ಸಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಯೂನಿಯನ್ ಜಾಕ್ ಧ್ವಜ ಏರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಪೋಲೀಸ್‌ನವರ ಮೂಲಕ ಪುಂಡುಗಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಬಂಗಾಲ ಮತ್ತು ಸರಹದ್ದು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮೀರಿ ನಡೆಯಿತು. ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರು, ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಹೋದಾಗ ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿತು. ಅನೇಕರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ

ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿತು. ಉಡುಪಿನ ನಿರ್ಬಂಧ ಬಂತು. ಎಷ್ಟೋ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಬೈಸಿಕಲ್ ಹತ್ತಬಾರದೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿತು.

1932 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿ ರ್‍ಯಾಮ್ಸೆಮೆಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಜಾತಿವಾರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಸಾರಿದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಓಟು ಕೊಡುವ ಹಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಬಂತು.

"ಇಂಥ ತೀರ್ಮಾನವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ ಆದರೆ, ನಾವು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಗಾಂಧಿಯವರು ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ತೀರ್ಮಾನವು ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು. "ಇದನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅಮರಣ ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳುವೆ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಮರಣ ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಂಡರು. ಈ ಸುದ್ದಿ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೂಡಲೆ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಹಾಹಾಕಾರವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷ – ಪಂಗಡಗಳ ಮುಖಂಡರು ಮಾಲವೀಯರ

ಗಾಂಧಿ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಾನೂನು ಭಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಾಧಿಕಾರ ಬೇಡವೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರೂ, ಇತರ ಹರಿಜನ ಮುಖಂಡರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಾಧಿಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ರದ್ದು ಮಾಡಿತು.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

1933 ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಹಿಂದೂಗಳ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು 21 ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆ ಆದ ಕೂಡಲೆ ತಾವು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜಕೀಯ ಖೈದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ

ಜಾತಿವಾರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ವಿರುದ್ಧ ಉಪವಾಸ 1932

ಮಾಡಲು ಭಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರುಗಳು ಗಾಂಧಿಯವರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಸರಿ ಅಲ್ಲವೆಂದರು.

ನೂಲುತ್ತಿರುವ ಗಾಂಧೀಜಿ

ಉಪವಾಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹರಿಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿದರು. ಸನಾತನಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಇವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಏನೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಭಾವನೆ ಹೋಗತೊಡಗಿತು. ಜನರೇ ಈ ಆಂದೋಳನಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಿ ಬಂತು.

ಈ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಜಮುನಲಾಲ

ಬಜಾಜರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಾರ್ಧಾಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಹತ್ತಿರವೇ ಆಶ್ರಮ ತೆಗೆದರು. ತಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಖಾದಿ-ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಹರಿಜನ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ನೌಕರರನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ವಾರ್ಧಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳು. ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕವೇ 'ಶಿಕ್ಷಣ' ಎಂದು ಇದರ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

ಗಾಂಧಿಯವರ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ 'ಗಾಂಧಿ ಸೇವಾ ಸಂಘ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಕೆಲವು ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಜನರೇ ಇದರ ಸದಸ್ಯರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆಶ್ರಮ ಮತ್ತು 'ಗಾಂಧಿ ಸೇವಾ ಸಂಘಗಳೆರಡೂ ಇವರ ಪ್ರಯೋಗ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ನೈತಿಕ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಗಾಂಧಿ ಸೇವಾ ಸಂಘದ ಬಗ್ಗೆ ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇತರರ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬುದೇ ಗಾಂಧಿಯವರ ವಿಚಾರ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಸಂಘವನ್ನೇ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯೆಂದು ಸಾರಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜನರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಕಲಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ "ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆ" ಏರ್ಪಾಡಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಗೋ-ಸೇವಾ, ಆದಿನಿವಾಸಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ

1940 ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಬೆಂಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಹರಡಿತು. ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಬ್ರಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿಯವರು ನಡೆಸಿದ ಸಂಧಾನಗಳೆಲ್ಲವು ವಿಫಲವಾದವು.

1940ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ವಿನೋಭಾಜಿಯವರೇ ಪ್ರಥಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ. ಜವಹರಲಾಲರು ಎರಡನೆಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೆ ಜವಹರಲಾಲರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಬಂಧಿಸಿತು. ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧೀ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಸಾವಿರಾರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ಸೆರೆಮನೆ ಸೇರಿದರು. 1942 ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು.

ಜರ್ಮನಿ, ಬ್ರಿಟನ್ನುಗಳಿಗೆ ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧಿಯವರು ಮನವಿ ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಜಪಾನೂ ಸೇರಿತು.

ಸೇವಾಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಭಾ ಭಾವೆಯವರೊಂದಿಗೆ

ಯುದ್ಧದ ಜ್ವಾಲೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿತು. ಜಪಾನ್, ರಂಗೂನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬಂಗಾಲ, ಮದ್ರಾಸುಗಳ ಮೇಲೂ ದಾಳಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತದ ಜನರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ

ಸಂಧಾನ ಬಯಸಿತು. ಭಾರತದ ನೆರವು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಿಪ್ಸ್‌ರನ್ನು ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿತು. ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಉದ್ದೇಶ ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು. ಈ ಮನವಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ಸಂಧಾನ ವಿಫಲವಾಯಿತು.

1942 ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 8 ರಂದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯು ಸೇರಿತು. ಯುದ್ಧದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆಗಲೇ ಗಾಂಧಿಯವರು "ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. "ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ" ಎಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಇದಾದ ಕೂಡಲೇ ಸರ್ಕಾರ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಒಂದೇ ದಿನ ಬಂಧಿಸಿದರು. ಇದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ; ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿತು. ಚಳವಳಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜನ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು.

ಬಲಿದಾನ

ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಪುಣೆಯ ಆಗಾಖಾನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಇಟ್ಟರು. ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ಮತ್ತು ಮಹದೇವ ದೇಸಾಯಿ ಅವರನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಇಟ್ಟರು. ಇಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಜನ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದರು. ಆಂದೋಲನ ಉಗ್ರವಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ನಾಶವಾದವು. ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸು, ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟರು. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅನೇಕ ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಗುಂಡಿಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಸೆರೆಮನೆ ಸೇರಿದರು. ಅನೇಕ ದೇಶಭಕ್ತರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಭೂಗತರಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ 5–10 ಸಾವಿರ ಬಹುಮಾನ ಘೋಷಿಸಿತು ಸರ್ಕಾರ. ಶರಣಾಗತರಾಗದಿದ್ದರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಸಾರಿತು. ಆದರೂ ಆಂದೋಲನದ ಜ್ವಾಲೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಮಡಿದರು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರೇ ಹೊಣೆ ಎಂದು ಸರಕಾರ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿತು. 1942 ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ವೈಸ್‌ರಾಯರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರಬರೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದರು. "ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ತಾವು ಹೇಗೆ ಹೊಣೆಯೆಂಬುದನ್ನು

ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ವೈಸ್‌ರಾಯರಿಂದ ಉತ್ತರವೂ ಬಂತು. ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿಲ್ಲ.

1943ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು 21 ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಉಪವಾಸದ ದಿನಗಳಾದಂತೆ ಇವರ ಪ್ರಕೃತಿ ತೀರ ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಸರಕಾರವನ್ನು ಭಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಸರ್ಕಾರ ಸಮ್ಮತಿಸಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರು 21 ದಿನದ ಉಪವಾಸ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

ಜನರ ಆಂದೋಲನ, ಗಾಂಧಿಯವರ ಉಪವಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಾಯಿತು.

1944ನೇ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು. ಇತರರನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಆಯಿತು.

ಹಿಂಸಾಕೃತಿ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಭಾರತದ ಅದರಲ್ಲೂ ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಹಕಾರ – ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. "ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಸಹಾಯ

ನೌಖಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗಾಂಧೀಜಿ

ಬೇಕಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು, ಗುಲಾಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ

ಸಂಧಾನ ಮಾಡಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿತು. ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಡಲಾಗುವುದು; ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸರ್ಕಾರ ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ನಿಯೋಗ ತಿಳಿಸಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಪ್ಪಿತು. ಜಿನ್ನಾ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್, ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಬೇಕೆಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪರವಾಗಿ ಲೀಗ್ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದೆಂದೂ ಕರಾರು ಹಾಕಿದರು. ಇದನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃತ್ತಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಜಾತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆಗ್ರಹ ಪಡಿಸಿತು.

ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಧಾನ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ, ಇದು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲೀಗನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದರು. ಜಿನ್ನಾ ಮತ್ತು ಲೀಗ್ ಜನರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಹಾಗು ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ "ನೇರ ಹೋರಾಟ" (ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಆ್ಯಕ್ಷನ್) ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ 5–6 ಸಾವಿರ ನಿರಪರಾಧಿಗಳು ಕೊಲೆಯಾದರು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಆದಮೇಲೆ; ಆಗಿನ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ವೇವಲ್ಲರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಸರಕಾರವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಚಳುವಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲ ಬಂತು.

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬಹುಮತವಿದ್ದ ನೌಖಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಗೂಂಡಾಗಳು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿರಪರಾಧಿಗಳ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ಊರು ಊರುಗಳನ್ನೇ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟರು. ಅನೇಕರು ಈ ಗೂಂಡಾಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದರು.

ಸತ್ಯ - ಪ್ರೇಮ

ದೆಹಲಿಯ ಹರಿಜನ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗಾಂಧಿಯವರು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದರು. ನೌಖಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೇನು ಅವರ ಗತಿ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂತಹ ಜನರಿಗೆ ಧೈರ್ಯಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕರು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಗಾಂಧಿ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ನೌಖಾಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ 4–5 ದಿನಗಳಿದ್ದು ನೌಖಾಲಿ ತಲುಪಿದರು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ

ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಜಾತಿದಂಗೆ ಎದ್ದಿತು. ಬಿಹಾರಿನಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಕೂಡಲೆ ಶಾಂತಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಉಂಟಾಯಿತು.

"ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ" ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಗಾಂಧಿಯವರು ನೌಖಾಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದು. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನೊಂದ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಧರ್ಮ ಬೋಧನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮೊದ ಮೊದಲು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಗೆ ಯಾವ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣವೇ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿತು. ದಿನಗಳೆದಂತೆ, ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಗೆ ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡರು.

1947ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 15 ರಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇಶವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಭಾರತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾದವು. ಪಂಜಾಬ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಇಬ್ಭಾಗವಾದವು. ಆಗಸ್ಟ್ 15 ಕ್ಕೆ 8–10 ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆ ಜಾತಿದಂಗೆ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅನೇಕ ಜನ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮನೆ ಸುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬೀದಿ ಪಾಲಾದರು. ಕೂಡಲೇ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕಲ್ಕತ್ತಾಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು.

ಗಾಂಧಿಯವರು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬೀದಿಯಲ್ಲೇ ಬಿಡಾರ

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ

ಹೂಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಆ ಜನಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ವೈಷಮ್ಯ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. "ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ದಂಗೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತಾವು ಅಮರಣ ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು.

ಅಹಿಂಸೆಯ ಪವಾಡ

ದೇವರು ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಅಪಾರ ವಿಶ್ವಾಸ, ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಹಿಂದೂಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಮುಸ್ಲಿಮರು

ಹಿಂದೂಗಳ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಯವರು ಉಪವಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಗಲಾಟೆಗಳೂ ನಿಂತವು. ಆಗಸ್ಟ್ 15 ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸಭೆಗೆ 2-3 ಲಕ್ಷ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋದರು. "ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಗೆ ಜೈ" ಎಂದು ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಮುಖಂಡರು, ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭಾ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮುಖಂಡರೂ ಸೇರಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಇಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ದಂಗೆ ಶಾಂತವಾದದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು 'ಪವಾಡ ಪುರುಷ' ಎಂದರು. ಆಗಿನ ವೈಸ್‌ರಾಯರಾದ ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ನರು "ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ!" ಎಂದರು. ಹೀಗೆ ಗಾಂಧೀಯವರು ತೋರಿಸಿದ ಅಹಿಂಸಾ ಶಕ್ತಿಯ ಪವಾಡ ಎಷ್ಟೋ!

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯ ದಂಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಹಿಂದೂ, ಸಿಖ್ಖರು, ಪಶ್ಚಿಮ ಪಂಜಾಬಿನಿಂದ ಪೂರ್ವ ಪಂಜಾಬಿಗೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಪಶ್ಚಿಮ ಪಂಜಾಬಿನಿಂದ ಪೂರ್ವ ಪಂಜಾಬಿಗೂ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ದೃಶ್ಯ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿತ್ತು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಮೊದಲು ಗಾಂಧಿಯವರು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿಜನ ಕಾಲೋನಿಯೂ

ಸಹ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಗಾಂಧಿಯವರು ಬಿರ್ಲಾಭವನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ತೀರಾ ಕಷ್ಟಮಯವಾಗಿತ್ತು.

ಗಾಂಧಿಯವರು ದಿನವೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೆಹಲಿಯ ದಂಗೆ ಕುರಿತು ಹಿಂದೂಗಳಿಗೂ ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಬಾರದೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಜನರ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಈ ಕಾರ್ಯ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸರಿದೋರಲಿಲ್ಲ. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ದೂಷಿಸಿದರು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸಾರಿದರು. ಆಗ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತು.

ಪ್ರಾಣಾಹುತಿ

ಭಾರತ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಇಬ್ಭಾಗವಾದಾಗ ಭಾರತವು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ 55 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿತು ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ತಾವು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭಾರತ

ಹೇಳಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರು "ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ ಅವರಿಂದ ಬರಬೇಕಾದುದನ್ನು ಆಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಸರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಆಗಿನ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿಯವರಿಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕೊಲೆಯ ಸಂಚು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬಂದಿತು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಗೆ ಬರುವವರನ್ನು ಗುಪ್ತ ಪೊಲೀಸರಿಂದ ಸಂಶಯ ಬಂದಾಗ ಶೋಧಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. "ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು ಪರಮಾತ್ಮ; ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಪಟೇಲರೂ ನಿರುಪಾಯರಾದರು.

1948 ನೇ ಜನವರಿ 30 ರಂದು ಗಾಂಧಿಯವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನಿತ್ಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. 10 ಗಂಟೆಗೆ ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರು. ಬರೆಯುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮಾತು ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮನೂ ಗಾಂಧಿಯವರು, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮುಂದೆ ಗಡಿಯಾರ ಇಟ್ಟರು. ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ತಡವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿಯವರು ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ

ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಎರಡು ಕಡೆ ಮನೂಗಾಂಧಿ, ಆಭಾಗಾಂಧಿ ಇದ್ದರು.

ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಥುರಾಮ್ ಗೋಡ್‌ಸೆ ಎಂಬುವನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಅವರ ಎದೆಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮೂರು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ. ಗಾಂಧಿಯವರು "**ಹೇ ರಾಮ, ಹೇ ರಾಮ**" ಎಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು.

ಈ ಸುದ್ದಿ ಪಟ್ಟಣದಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿತು. ಪಟೇಲ, ನೆಹರೂ, ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಮೊದಲಾದವರು ಬಿರ್ಲಾಭವನಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಆಗಲೇ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರಾಣ ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಅವರ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಮರುದಿನ 11 ಗಂಟೆಗೆ ಅವರ ಶರೀರದ ಸ್ಮಶಾನಯಾತ್ರೆ, ಮೌನ ವೈಭವದಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಗೌರವವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸಾಯಂಕಾಲ 5 ಗಂಟೆಗೆ ಯಮುನಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಿತು.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅಮರರಾದರು!!

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆಯ 'ಗಾಂಧಿ ಅಂಗಳ'ದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರು 2015ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2ರಂದು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು.

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆ
17, ವಾರ್ತಾ ಸೌಧ, ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 01
ದೂರವಾಣಿ: 080-2202 8001/2 | ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 080-2286 3794
www.karnatakavarthe.org

ಕರ್ನಾಟಕ ವಾರ್ತೆ